

УДК 004:330

DOI: 10.31732/2663-2209-2025-80-21-30

Дата надходження: 24.11.2025

Дата прийняття до друку: 11.12.2025

Дата публікації: 30.12.2025



Ця робота ліцензується відповідно до [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: СТРАТЕГІЧНІ ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ЗРОСТАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ

Євгеній Бобров

Д-р, екон. наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна, e-mail: EvgeniyBA@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7397-3132>

DIGITAL ECONOMY IN UKRAINE: STRATEGIC CHALLENGES, GROWTH OPPORTUNITIES AND TRANSFORMATION

Yevgeniy Bobrov

ScD, professor, KROK University, Kyiv, Ukraine, e-mail: EvgeniyBA@krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7397-3132>

Анотація. Стаття присвячена комплексному аналізу розвитку цифрової економіки в Україні в умовах глобальних трансформацій та внутрішніх викликів. Цифрова економіка розглядається як ключовий чинник модернізації економічних процесів, що базується на використанні цифрових технологій, даних, алгоритмів та платформ. Вона змінює традиційні моделі виробництва, розподілу та споживання, формуючи нові механізми створення вартості та конкурентні переваги. Автор акцентує увагу на ролі інформації як стратегічного ресурсу, що визначає структуру сучасних ринків, а також на впливі цифрових платформ на бізнес-моделі та поведінку споживачів.

У статті проаналізовано сучасний стан цифрової економіки України, її ключові драйвери та приклади успішних рішень, серед яких цифрова екосистема «Дія», розвиток ІТ-сектору, електронна комерція та фінансові технології. Наведено статистичні дані щодо експорту ІТ-послуг, зростання популярності онлайн-платформ та цифрових сервісів. Визначено основні переваги цифрової трансформації, зокрема підвищення ефективності державного управління, зниження транзакційних витрат, створення нових форм зайнятості та інтеграцію України у глобальні ринки.

Окрему увагу приділено викликам, що супроводжують розвиток цифрової економіки: нерівномірний доступ до інтернету, цифрова нерівність між регіонами та соціальними групами, недостатній рівень цифрових навичок, ризики кібербезпеки та відтік висококваліфікованих кадрів. Розглянуто проблеми модернізації освітніх програм, необхідність розвитку STEM-освіти та безперервного навчання для формування компетенцій у сферах штучного інтелекту, великих даних та хмарних технологій.

Автор підкреслює стратегічну важливість інтеграції України до європейського цифрового простору шляхом імплементації регламентів Digital Markets Act та Digital Services Act, що забезпечить гармонізацію правил конкуренції, захист персональних даних та прозорість алгоритмів. Запропоновано напрями подальшого розвитку цифрової економіки, включаючи інвестиції в інфраструктуру, підтримку інноваційних стартапів, розвиток венчурного фінансування та формування нормативної бази для впровадження новітніх технологій.

Ключові слова: цифрова економіка, цифрові послуги, цифрові платформи, цифрові трансформації, електронна комерція

Формули: 0; рис.: 0; табл.: 3; бібл.: 56

Abstract. The article is devoted to a comprehensive analysis of the development of the digital economy in Ukraine under conditions of global transformations and internal challenges. The digital economy is considered a key factor in the modernization of economic processes, based on the use of digital technologies, data, algorithms, and platforms. It transforms traditional models of production, distribution, and consumption, creating new mechanisms for value generation and competitive advantages. The author emphasizes the role of information as a strategic resource that shapes the structure of modern markets, as well as the impact of digital platforms on business models and consumer behavior.

The paper analyzes the current state of Ukraine's digital economy, its key drivers, and examples of successful solutions, including the Diia digital ecosystem, IT sector development, e-commerce, and financial technologies. Statistical data on IT service exports, the growing popularity of online platforms, and digital services are provided. The main

benefits of digital transformation are identified, such as improving public administration efficiency, reducing transaction costs, creating new forms of employment, and integrating Ukraine into global markets.

Special attention is given to the challenges accompanying the development of the digital economy: uneven internet access, digital inequality between regions and social groups, insufficient digital skills, cybersecurity risks, and the outflow of highly qualified personnel. The article examines issues of modernizing educational programs, the need to develop STEM education and lifelong learning to build competencies in artificial intelligence, big data, and cloud technologies.

The author highlights the strategic importance of Ukraine's integration into the European digital space through the implementation of the Digital Markets Act and Digital Services Act regulations, which will ensure harmonization of competition rules, personal data protection, and algorithmic transparency. The paper proposes directions for further development of the digital economy, including investments in infrastructure, support for innovative startups, development of venture financing, and the creation of a regulatory framework for implementing advanced technologies.

Keywords: digital economy, digital services, digital platforms, digital transformation, e-commerce

Formulas: 0; figures: 0; tab.: 3; bibl.: 56

Постановка проблеми. Алгоритми стали ключовим інструментом управління економічними процесами у цифровій економіці. Вони визначають, які товари та послуги бачить споживач, формують індивідуальні цінові пропозиції, оптимізують логістику та кредитні ризики. Рекомендаційні системи на платформах електронної комерції впливають на структуру попиту, стимулюючи імпульсні покупки та підвищуючи конверсію. У фінансовому секторі алгоритми забезпечують персоналізовані кредитні ліміти та прогнозування платоспроможності клієнтів, що знижує ризики банку та підвищує доступність фінансових послуг (Череп, 2024).

Для бізнесу алгоритмічні моделі дозволяють мінімізувати транзакційні витрати, автоматизувати маркетинг та управління запасами. Водночас вони створюють залежність від платформ, які володіють даними та алгоритмічними інструментами, що посилює асиметрію між великими гравцями та малими підприємствами (Пустовойт, 2025).

Алгоритмічне управління породжує низку ризиків. По-перше, непрозорість алгоритмів ускладнює контроль за їхнім впливом на конкуренцію та права споживачів. Рекомендаційні системи можуть навмисно просувати власні товари платформи (self-preferencing), що порушує принципи чесної конкуренції (Антимонопольний комітет України, 2023). По-друге, захист персональних даних стає критично важливим, адже алгоритми базуються на масовому зборі поведінкових даних, що створює ризики витоку та несанкціонованого використання (Asters

Law, 2025). По-третє, монополізація ринку даних великими платформами призводить до бар'єрів входу для нових учасників та формування «економіки замкнених цифрових екосистем» (Полухович, 2024).

Традиційні механізми антимонопольного регулювання (ex post) виявляються недостатніми для цифрових ринків, де швидкість технологічних змін випереджає темпи розслідувань. Тому актуальним є впровадження превентивних правил (ex ante), аналогічних до Digital Markets Act (DMA) та Digital Services Act (DSA) ЄС, які передбачають обов'язки для «gatekeepers»: забезпечення інтероперабельності, заборону самопреференції, прозорість алгоритмів (Антимонопольний комітет України, 2023).

У сфері захисту персональних даних Україна орієнтується на стандарти GDPR, що передбачають принципи мінімізації даних, право на доступ і видалення, а також обов'язкові оцінки впливу алгоритмічних систем на приватність. Важливим завданням є створення інституційної спроможності для аудиту алгоритмів та контролю за їхнім впливом на конкуренцію і права користувачів (Asters Law, 2025).

Цифрова економіка є однією з ключових складових сучасного глобального розвитку, що охоплює трансформацію економічних процесів під впливом цифрових технологій, даних, алгоритмів та платформ. Вона змінює традиційні моделі виробництва, розподілу та споживання, формуючи нові механізми створення вартості.

В умовах глобальних викликів, зокрема війни, економічної нестабільності

та потреби в модернізації, Україна демонструє активні зусилля у напрямку цифровізації. Впровадження електронного урядування, розвиток ІТ-сектору, популяризація цифрових платформ та сервісів свідчать про формування нової економічної парадигми. Цифрова економіка в Україні не лише сприяє підвищенню ефективності управління та бізнес-процесів, але й відкриває нові можливості для інтеграції у світові ринки.

Аналіз досліджень і публікацій.

Цифрова економіка є ключовим чинником сучасних трансформацій у глобальній економіці та національних господарських системах. Її розвиток супроводжується революційними змінами у виробничій сфері, що підтверджується дослідженнями провідних міжнародних організацій та консалтингових компаній. Зокрема, у звітах World Economic Forum (2012), McKinsey & Company (2012), Deloitte (2015), PwC (2016) наголошується на стратегічній ролі смарт-промисловості та цифрових технологій у формуванні нової економічної парадигми. Oliver Wyman (2018) акцентує увагу на мегатрендах, що поєднують технологічні стрибки та соціально-економічні потрясіння, які змінюють бізнес-моделі та спосіб життя суспільства. Eurofound (2019) підкреслює, що поширення передових технологій може одночасно сприяти зростанню промисловості та посилювати регіональні диспропорції.

Сутність та особливості розвитку цифрової економіки як складової національного господарства розглянута у працях вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: Матвієнко-Біляєва (2022), Пуцентейло та Гуменюк (2018), Atkinson (2021). Сучасне розуміння впливу цифрових технологій та інновацій на економіку досліджено у працях Чмерук (2019), De Crombrugghe та Moore (2021), Driskell (2022). Пріоритетні завдання, що виникають у зв'язку зі створенням безпечного цифрового простору та цифровим переходом, обґрунтовано у роботах Кіселякової та ін. (2022), Polluveer та ін. (2023), Steinberg (2023), Vosean та Varzaru (2023). Необхідність використання

Україною найкращих практик ЄС у сфері цифрової політики показано у працях Артьомова та ін. (2022), Шаповал та ін. (2022), Олійник (2021), Омеляненко (2023).

Зарубіжні дослідження зосереджені на концептуалізації цифрової економіки (Bukht & Heeks, 2018), її структурних елементів (Goldfarb & Tucker, 2019), методах оцінювання розміру та впливу на економічний розвиток (Watanabe та ін., 2018; Cruz-Jesus та ін., 2017). Попри значні досягнення, залишається невирішеною проблема відсутності загальноприйнятого визначення цифрової економіки, що ускладнює її статистичне вимірювання (Barefoot та ін., 2018; IMF, 2018).

Вітчизняні дослідження охоплюють широкий спектр питань: стан та тенденції розвитку цифрового сектору (Ляшенко, Вишневський, 2018), ризики та соціальні детермінанти (Пищуліна, 2020), методи оцінювання (Корепанов, 2018), стратегічні напрями державної політики (Іванцов, 2024). Значна увага приділяється процесу цифровізації економіки (Єгоров, 2019; Манцуров, 2022), його чинникам (Яненкова, 2022), ресурсам (Пустовойт, 2019), інструментам (Вишневський, 2022) та впливу на окремі галузі (Дульська, 2024; Яненкова, 2024). Окремі роботи досліджують соціальний аспект цифрового розвитку (Гриценко, 2020) та проблеми інтеграції України у європейський цифровий простір.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить про високий рівень актуальності теми цифрової економіки як у світовому, так і у національному контексті. Водночас відсутність єдиної концептуальної бази та методології оцінювання її розміру залишається ключовим викликом для подальших досліджень.

Формулювання цілей статті.

Метою даної статті є аналіз сучасного стану цифрової економіки в Україні, дослідження ролі цифрових платформ у її розвитку, а також виявлення ключових викликів та перспектив, що постають перед державою, бізнесом і суспільством у контексті

цифрової трансформації. Для досягнення цієї мети використано аналіз міжнародних індексів та рейтингів ICT Development Index (IDI), Global connectivity index (GCI), E-Government-Development-Index (EGDI), Digital Competitiveness Ranking (WDCI), Digital Economy and Society Index (DESI), Global innovation index (GII), National cyber security index (NCSI) (дозволили оцінити рівень цифровізації за такими компонентами: доступ до Інтернету, цифрові навички, розвиток бізнесу, електронні послуги, кібербезпека), порівняльний аналіз (показники України з країнами ЄС), статистичний аналіз (дані Держстату України, Євростату та звітів Міністерства цифрової трансформації), причинно-наслідковий аналіз (визначення ключових факторів, що впливають на цифрову трансформацію).

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова економіка в Україні

демонструє динамічний розвиток, незважаючи на складні зовнішні обставини, зокрема повномасштабну війну та економічну нестабільність. За останні роки країна зробила значні кроки у напрямку цифровізації державних послуг, розвитку ІТ-сектору та впровадження інноваційних рішень у бізнесі.

Одним із найяскравіших прикладів є цифрова екосистема «Дія», яка стала символом цифрової трансформації державного управління. Завдяки їй громадяни отримали доступ до десятків електронних послуг – від реєстрації бізнесу до цифрового паспорта. Україна стала першою країною у світі, де цифровий паспорт має таку ж юридичну силу, як і фізичний. Станом на 2025 рік платформою користуються понад 22 мільйони українців, а кількість доступних послуг перевищує 130. В таблиці 1 представлені ключові функції та сервіси «Дії».

Таблиця 1

Ключові функції та сервіси «Дії»

№	Функції	Сервіси
1.	Цифрові документи	паспорт, ID-картка, водійське посвідчення, техпаспорт, студентський квиток тощо.
2.	Реєстрація бізнесу	відкриття та закриття ФОП онлайн за кілька хвилин.
3.	Соціальні послуги	подання заяв на допомогу ВПО, «Відновлення», «Консул», «Нотаріат», пенсії, пільги, сервіси для водіїв, ритуальні послуги.
4.	Фінансові сервіси	купівля військових облігацій, перекази на підтримку ЗСУ, отримання державних виплат через «Дія.Картку».
5.	QR-коди	для швидкої автентифікації та передачі даних.
6.	Чат-боти:	«Сворог» для повідомлень про загрози, «Наталка» – AI-помічник для інтеграції сервісів.

Джерело: сформовано автором

ІТ-галузь залишається одним із найпотужніших експортних секторів. Українські компанії надають послуги з розробки програмного забезпечення, кібербезпеки, штучного інтелекту та хмарних технологій для клієнтів по всьому світу. За даними IT Ukraine Association, експорт ІТ-послуг у 2023 році перевищив 7 мільярдів доларів США (IT Ukraine Association, 2024).

Електронна комерція також набирає обертів. Платформи на кшталт Rozetka, Prom.ua, Allo та інші забезпечують

мільйони транзакцій щомісяця, а цифрові платіжні системи, такі як Monobank та Portmone, спрощують фінансові операції для населення.

Попри позитивні тенденції, цифрова економіка стикається з низкою викликів: нерівномірний доступ до інтернету, особливо в сільських регіонах, нестача цифрових навичок серед частини населення, а також ризики кібербезпеки.

Таким чином, Україна вже має потужний фундамент для розвитку цифрової економіки, але для її сталого

зростання необхідні системні інвестиції, освітні ініціативи та ефективне регулювання.

Для визначення стану рівня цифрової трансформації України було проаналізовано та порівняно її показники з показниками країн ЄС. На основі Світового індексу цифрової конкурентоспроможності

(WDCI), який розглядає такі фактори, як знання, що охоплюють нематеріальну інфраструктуру; - технології, які кількісно визначають ландшафт розвитку цифрових технологій; - готовність економіки до цифрової трансформації, було визначено, що наша країна займає досить низьке місце серед 64 країн рейтингу.

Таблиця 2

Порівняння за загальними факторами рівня рейтингу

Країна	Загальне місце в рейтингу	Знання	Технологія	Готовність економіки
Швеція	8	3	10	11
Німеччина	18	13	20	21
Естонія	26	27	33	20
Польща	45	40	49	51
Україна (2022)	54	37	58	58

Джерело: сформовано автором на основі [46]

За загальними факторами дослідження Україна має низку досягнень у сфері знань – 37 місце, однак проблемними аспектами української цифрової економіки залишаються розвиток технологій (58 місце) і готовність до майбутніх зрушень (58 місце), що супроводжується труднощами у реорганізації інформаційної системи в суспільстві.

За даними Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI), який оцінює безпечну та стійку цифрову інфраструктуру, цифрові навички, цифровізацію бізнесу та публічних послуг,

лідерами ЄС є Данія, Естонія, Фінляндія та Франція. Україна значно відстає за показниками доступу до широкосмугового Інтернету, електронних послуг та кібербезпеки.

Динаміка міжнародних індексів дозволяє оцінити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на цифрову трансформацію України. До 2022 року спостерігалось поступове зміцнення позицій у рейтингах Індексу розвитку (IDI), що корелювало з активним розвитком електронних послуг та зростанням ІТ-експорту.

Таблиця 3

Цифрова трансформація в Україні за міжнародними індексами

Назва індексу	Рейтинг (оцінка)/місце в рейтингу		
	2024 рік	2023 рік	2022 рік
Індекс розвитку ІКТ (IDI)	81,0/-	80,8/-	-/-
Індекс глобального підключення (GCI)	-	-	-
Індекс розвитку електронного уряду (EGDI)	0,8841/30	-	0,8029/46
Індекс світової цифрової конкуренто-спроможності (WDCI)	-/-	-/-	-/54
Глобальний інноваційний індекс (GII)	-/60	-/55	-/57
Національний індекс кібербезпеки (NCSI)	80,8/15	75/24	75,3/24

Джерело: сформовано автором на основі [42-48]

Слід відзначити, що війна призвела до зниження інвестицій у цифрову інфраструктуру, відтоку кадрів та зростання кіберризиків, які відобразилися у падінні Глобального інноваційного індексу. Позитивним винятком є зростання індексу електронного урядування, що свідчить про пріоритетність цифрових сервісів у державній політиці навіть в умовах кризи.

Відсутність актуальних даних за низкою індексів (наприклад, Глобальний індекс підключення) ускладнює формування повної картини, проте наявні показники підтверджують збереження базових цифрових можливостей при одночасному зниженні інноваційної динаміки.

Тим не менш, цифрові платформи стали ключовими драйверами трансформації української економіки, особливо в умовах війни та глобальних викликів.

У 2025 році цифрова трансформація стала одним із головних чинників стійкості економіки України. Зокрема, держава активно впроваджує цифрові сервіси, такі як «Дія.АІ», розвиває кібербезпеку та підтримує технологічні стартапи через венчурні фонди (Національний інститут стратегічних досліджень, 2025).

За оцінками Українського інституту майбутнього, частка цифрової економіки у ВВП України може досягти 65% до 2030 року, що є одним із найвищих показників у світі (Український інститут майбутнього, 2019).

Вплив провідних цифрових платформ в Україні можна простежити на таких прикладах (Касумов, 2024; Маранчак, 2024):

- Rozetka у 2023 році мала понад 399 млн відвідувань і забезпечила близько 45–50% онлайн-роздрібу в Україні. Асортимент платформи перевищив 12 млн товарів, а кількість партнерів – понад 20 тисяч.
- Prom.ua генерує мільярди гривень доходу через

комісії та послуги, активно розвиваючи цифрову екосистему EVO (Bigl, Shafa, Crafta тощо).

- Monobank у 2024 році запустив власний маркетплейс «market by mono», який вже в перший день отримав понад 28 тисяч замовлень. Це свідчить про успішну інтеграцію фінансових технологій в e-commerce.

Ці платформи не лише забезпечують торгівлю, а й створюють нові бізнес-моделі, зменшують транзакційні витрати, стимулюють інновації та підвищують доступність товарів і послуг.

Цифрові платформи зменшують витрати бізнесу через автоматизацію та онлайн-інструменти, сприяють росту ВВП за рахунок нових форм зайнятості та підприємництва, забезпечують стійкість у кризових умовах – наприклад, IT-галузь залишалась стабільною навіть під час війни, підвищують ефективність державного управління через електронні сервіси та відкриті дані (Національний інститут стратегічних досліджень, 2025; Круп'яник, 2023)

Цифрова трансформація економіки України значною мірою залежить від розвитку телекомунікаційної та енергетичної інфраструктури. Незважаючи на суттєве зростання проникнення широкосмугового інтернету, існують значні диспропорції між регіонами. За даними Міністерства цифрової трансформації, рівень доступу до високошвидкісного інтернету у сільській місцевості залишається нижчим на 30–40% порівняно з містами (Міністерство цифрової трансформації України, 2024). Додатковим викликом є стабільність енергопостачання та кіберзахист критичних систем, що набули особливої актуальності в умовах воєнних загроз (Національний інститут стратегічних досліджень (2025).

Цифрова нерівність в Україні проявляється у двох основних площинах:

географічній (місто-село) та соціально-демографічній (вікові групи, рівень освіти). У сільських громадах обмежений доступ до інтернету та цифрових сервісів знижує можливості для участі у цифровій економіці, що поглиблює економічну маргіналізацію. Віковий фактор також є критичним: за даними опитувань, понад 40% осіб старше 60 років не користуються онлайн-банкінгом та електронними державними послугами через низький рівень цифрової грамотності. Це створює ризик соціальної ізоляції та обмежує ефективність державних програм цифровізації (Міністерство цифрової трансформації України, 2024).

Розвиток цифрової економіки потребує висококваліфікованих кадрів у сферах ІТ, кібербезпеки, аналізу даних та управління цифровими платформами. Проте українська система освіти стикається з проблемою відставання навчальних програм від сучасних технологічних трендів. За оцінками експертів, лише 15–20% випускників технічних спеціальностей володіють компетенціями, необхідними для роботи з штучним інтелектом, великими даними та хмарними технологіями. Додатковим викликом є відтік талантів за кордон, що посилюється економічною нестабільністю та воєнними ризиками.

Для подолання цих проблем необхідні комплексні заходи: модернізація освітніх програм, розвиток системи безперервного навчання, стимулювання STEM-освіти та створення умов для повернення висококваліфікованих фахівців. Важливим є також формування партнерств між університетами, бізнесом та державою для інтеграції практичних навичок у навчальний процес.

Україна має значний потенціал у сфері експорту цифрових послуг, що підтверджується стабільним зростанням ІТ-індустрії. Збереження цієї тенденції потребує підтримки інноваційних стартапів, розвитку венчурного фінансування та створення сприятливого податкового середовища для технологічного бізнесу.

Штучний інтелект стає ключовим фактором конкурентоспроможності цифрової економіки. Українські компанії вже впроваджують рішення на основі машинного навчання у фінансових технологіях, логістиці, агротехнологіях та оборонній сфері. Блокчейн-технології відкривають можливості для створення прозорих систем управління даними, електронного голосування та смарт-контрактів, а Web3 – для децентралізованих платформ і нових бізнес-моделей у сфері цифрових активів. Розвиток цих напрямів потребує нормативної бази, що забезпечує баланс між інноваціями та захистом прав користувачів.

Інтеграція України до європейського цифрового простору є стратегічним пріоритетом. Імплементация регламентів Digital Markets Act (DMA) та Digital Services Act (DSA) забезпечить гармонізацію правил конкуренції, захисту даних та прозорості алгоритмів. Це створить умови для участі українських компаній у єдиному цифровому ринку ЄС, розширить доступ до інвестицій та технологій, а також сприятиме підвищенню стандартів кібербезпеки та захисту персональних даних.

Висновки. Цифрова економіка є стратегічним ресурсом для економічного зростання та інтеграції України у глобальні ринки. Її розвиток залежить від здатності держави, бізнесу та суспільства адаптуватися до нових технологічних реалій, забезпечити прозорість алгоритмів, захист даних та рівний доступ до цифрових можливостей. Гармонізація з європейськими стандартами, підтримка інновацій та розвиток людського капіталу визначатимуть конкурентоспроможність України у цифровій епосі.

На основі порівняльних даних можна зробити висновки, що рівень цифрової трансформації України залишається нижчим за середній рівень ЄС. Це свідчить про значний розрив у розвитку цифрової інфраструктури та сервісів. Сильними сторонами України є високий рівень ІТ-експорту, наявність кваліфікованих кадрів та активний

розвиток електронних послуг. Слабкими сторонами є недостатня розбудова широкосмугового Інтернету, низький рівень інвестицій у цифрові технології, кадровий дефіцит у сфері AI, Big Data та кібербезпеки. Інфраструктурні обмеження, цифрова нерівність та кадровий дефіцит є ключовими бар'єрами на шляху цифрової трансформації України. Їх подолання потребує системної державної політики, спрямованої на розвиток інфраструктури, підвищення цифрової грамотності та формування інноваційного кадрового потенціалу.

Можливості для України полягають у масштабуванні експорту цифрових послуг, розвитку інноваційних технологій та інтеграції в європейський цифровий ринок. Реалізація цього потенціалу потребує комплексної державної політики, спрямованої на підтримку інновацій, розвиток цифрової інфраструктури та гармонізацію регуляторних норм із європейськими стандартами.

Для забезпечення сталого розвитку цифрової економіки України необхідно реалізувати комплексну стратегію, що охоплює такі напрями:

- Розбудова цифрової інфраструктури (широкосмуговий інтернет, дата-центри, хмарні платформи).
- Імплементация європейських регламентів DMA/DSA для регулювання цифрових ринків.

Література:

1. Череп О., Дашко І., Бехтер Л., Підлісний Р. (2024). Переваги та виклики цифровізації економіки України. *Український журнал прикладної економіки та техніки*, Т. 9. № 1. https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/ujae_2024_r01_a21.pdf
2. Пустовойт, О. (2025). Цифрова економіка України: окремі підходи до вимірювання і аналізу. *Економіка України*, № 68 (8 (765)), 3-25. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2025.08.003>
3. Антимонопольний комітет України (2023). *Конкуренція на цифрових ринках*. <https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rinkakh-dosvid-institucijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo>

- Створення інституцій алгоритмічного нагляду та захисту персональних даних за стандартами GDPR.
- Інвестування у технології штучного інтелекту, блокчейн та Web3.
- Розвиток відкритих API та інтероперабельних платформ для зниження бар'єрів входу.
- Формування партнерств із університетами для підготовки кадрів.
- Модернізація навчальних програм з акцентом на цифрові компетенції (AI, Big Data, кібербезпека).
- Розвиток системи безперервного навчання та STEM-освіти.
- Стимулювання повернення висококваліфікованих фахівців через грантові програми.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому аналізі впливу цифрових платформ на конкурентоспроможність українських підприємств, оцінці ефективності державної політики цифровізації, а також розробці моделей взаємодії між державою, бізнесом і суспільством у процесі цифрової трансформації. Окремої уваги потребує дослідження ризиків кібербезпеки та соціальних наслідків цифровізації.

4. Asters Law (2025). *Why protecting competition and users in digital markets requires specific regulation of the latter*. https://www.asterslaw.com/press_center/publications/c_homu_zakhist_konkurentsii_ta_koristuvachiv_na_tsifr_ovikh_rinkakh_potrebue_spetsialnogo_regulyuvannya_ostannikh/
5. Полухович В. (2024). Захист економічної конкуренції на цифрових ринках в Україні. *Університетські наукові записки*, № 5 (101), 17-30. <https://doi.org/10.37491/UNZ.101.2>
6. World Economic Forum (2012). *The Future of Manufacturing. Opportunities to drive economic growth*.

- https://www.nist.gov/system/files/documents/2017/05/09/TheFuture-Manufacturing_4_20_12.pdf
7. McKinsey & Company (2012). *Manufacturing the future: The next era of global growth and innovation*. <https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/the-future-of-manufacturing>
8. Deloitte University Press (2015). *The future of manufacturing: Making things in a changing world*. <https://www2.deloitte.com/tr/en/pages/manufacturing/articles/future-of-manufacturing-industry.html>
9. PwC (2016). *The future of industries: Bringing down the walls*. <https://www.pwc.com/gx/en/industries/industrial-manufacturing/publications/the-future-of-industries.html>
10. Oliver Wyman (2018). *The state of the financial services industry*. <https://www.oliverwyman.com/our-expertise/hubs/the-state-of-the-financial-services-industry.html>
11. Eurofound (2019). *The future of manufacturing in Europe*. Publications Office of the European Union. <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2019/the-future-of-manufacturing-in-europe>
12. Матвієнко-Біляєва, Г. (2022). Тенденції розвитку цифрової економіки як господарської системи. *Економічний простір*, 181, 115–119. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/181-20>
13. Пуцентейло, П., Гуменюк, О. (2018). Цифрова економіка як новітній вектор реконструкції традиційної економіки. *Інноваційна економіка*, 5–6 (75), 131–143. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/305/367>
14. Atkinson, R. (2021). *A U.S. Grand Strategy for the Global Digital Economy*. ITIF. <https://www2.itif.org/2021-us-grand-strategy-global-digital-economy.pdf>
15. Чмерук, Г. (2019). Цифрова економіка як окремий сектор Національної економіки держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 27 (2), 92–97. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-38>
16. De Crombrughe, A., Moore, S. (2021). *Investment promotion and the digital economy: A comparative analysis of investment promotion practices across the OECD*. OECD Investment Insights. <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/Investment-Insights-Investment-Promotion-Digital-Economy-OECD.pdf>
17. Driskell, D. (2022). Impact of new technologies on economy and society: A literature review. *MPRA Paper No. 115764*. <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/115764/>
18. Kiselakova, D., Sofrankova, B., Sira, E., Fedorcikova, R. (2022). Assessment of the digital economy's level among the EU countries – an empirical study. *Polish Journal of Management Studies*, 26 (1). <https://doi.org/10.17512/pjms.2022.26.1.0>
19. Polluveer, K., Ratcliff, C., Martinello, B., De Bono, J. (2023). *Digital agenda for Europe*. European Parliament.
- <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/64/digital-agenda-for-europe>
20. Steinberg, F. (2023). *The Next Steps in EU Economic Integration*. CSIS. <https://www.csis.org/analysis/next-steps-eu-economic-integration>
21. Bocean, C., Varzaru, A. (2023). EU countries' digital transformation, economic performance, and sustainability analysis. *Humanities and Social Sciences Communications*, 10, Article 875. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02415-1>
22. Артьомов, І., Віднянський, С., Тодоров, І., Токар, П. (2022). *Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014–2022 рр.)*. Ужгород: ДВНЗ «УЖНУ». <http://eurodev.uzhnu.edu.ua/images/files/Mono.pdf>
23. Шаповал, Н., Федосеєнко, М., Грибановський, О., Терещенко, О. (2022). *Policy Paper: Повоєнне відновлення України. Нові ринки та цифрові рішення*. KSE Institute, GIZ GmbH. <https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/09/Digital-instruments-in-Ukrainian-recovery.pdf>
24. Олійник, Д. (2021). *Щодо вимірювання процесів цифровізації в контексті цілей економічного відновлення*. Національний інститут стратегічних досліджень. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-08/tsyfrovizatsiya1.pdf>
25. Omelianenko, V. (2023). EU's and Ukraine's approaches to digital diplomacy in the geopolitics of technologies. *The Foreign Policy Council "Ukrainian Prism"*. <https://prismua.org/en/english-eus-and-ukraines-approaches-to-digital-diplomacy-in-the-geopolitics-of-technologies>
26. Bukht, R., Heeks, R. (2018). Defining, conceptualising and measuring the digital economy. *International Organisations Research Journal*, 13 (2), 143–172. <https://doi.org/10.17323/1996-7845-2018-02-07>
27. Goldfarb, A., Tucker, C. (2019). Digital economics. *Journal of Economic Literature*, 57 (1), 3–43. <https://doi.org/10.1257/jel.20171452>
28. Watanabe, C., Naveed, K., Tou, Y., Neittaanmäki, P. (2018). Measuring GDP in the digital economy: Increasing dependence on uncaptured GDP. *Technological Forecasting & Social Change*, 137, 226–240. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.07.053>
29. Cruz-Jesus, F., Oliveira, T., Bação, F., Irani, Z. (2017). Assessing the pattern between economic and digital development of countries. *Information Systems Frontiers*, 19 (4), 835–854. <https://doi.org/10.1007/s10796-016-9634-1>
30. Barefoot, K., Curtis, D., Jolliff, W., Nicholson, J., Omohundro, R. (2018). *Defining and Measuring the Digital Economy*. Bureau of Economic Analysis. <https://doi.org/10.5377/reice.v11i21.16517>
31. Ляшенко, В., Вишневецький, О. (2018). *Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку*. Київ: Ін-т економіки пром-сті НАН України. https://iie.org.ua/wp-content/uploads/monografiyi/2017/Lyashenko_Vishnevsky_2018.pdf
32. Пищуліна, О. (2020). *Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти*. Київ:

Заповід.

https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf

33.Іванцов, С. (2024). Стратегічні засади та напрями розвитку цифрової економіки в Україні в умовах європейської інтеграції. *Актуальні проблеми економіки*, 12 (282), 138–146. https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/12/12.24._topic_Serhii-V.-Ivantsov-138-146.pdf

34.Сторов І., Грига В. (2019). Порівняльний аналіз наявності індикаторів цифровізації в Україні та інших країнах Східного партнерства ЄС. *Статистика України*, № 3, 56-62. <https://su-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/255/232>

35.Манцуров І., Храпунова Я., Омельченко В., Барвінок А. (2022). Методологія статистичного оцінювання стану і динаміки цифрової трансформації України. *Економіка України*, Том 65, № 3 (724), 39–56. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.03.039>

36.Яненкова І. (2022). Чинники і шляхи розвитку цифровізації в Україні. *Економіка України*. 2022. Том 65, № 3 (724), 4–22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.03.004>

37.Пустовойт О. (2019). Нематеріальні ресурси економічного зростання. *Економіка України*, Том 62, № 9-10 (694-695), 44–67. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2019.09.044>

38.Вишневецький В. (2022) Цифрові технології та проблеми розвитку промисловості. *Економіка України*, Том 65, № 1 (722), 47–66. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.01.047>

39.Дульська І. (2024). Роль цифровізації креативних індустрій у воєнний час і в період післявоєнного відновлення України. *Економіка України*, Том 67, № 7 (752), 70–93. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.07.070>

40.Яненкова І. (2024) Механізм забезпечення цифрової індустріалізації як чинника стійкості національно-укоріненого розвитку. *Економічна теорія*, № 4, 29–48. <https://doi.org/10.15407/etet2024.04.029>

41.Гриценко А., Бурлай Т. (2020). Вплив цифровізації на соціальний розвиток. *Економічна теорія*, № 3, 24–51. https://doi.org/10.15407/etet2020.03.024_19.

42.International Telecommunication Union (2025). *ICT Development Index*. <https://datahub.itu.int/dashboards/idi/?y=2024&e=UKR>

43.Huawei Technologies (2025). *Global connectivity index*. <https://www.huawei.com/minisite/gci/en/country-profile-us.html#ua>

44.United Nations E-Government Knowledgebase (2025). *E-Government-Development-Index*.

<https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/-E-Government-Development-Index>

45.European Commission (2025). *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>

46.International Institute for Management Development (2025). *World Digital Competitiveness Ranking*. https://imd.widen.net/content/xclarczvwr/pdf/WDCR_Report_2025.pdf

47.World Intellectual Property Organization (2025). *Global innovation index*. <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/en/gji-2024-at-a-glance.html#h2-global-innovation-index-2024-rankings>

48.National Cyber Security Index (2025). *National cyber security index*. <https://ncsi.ega.ee/country/ua/>

49.IT Ukraine Association (2024). *Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT*. https://itukraine.org.ua/files/ITU_GT.pdf

50.Національний інститут стратегічних досліджень (2025, вересень). *Цифрова трансформація економіки України*. <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/tsyfrova-transformatsiya-ekonomiky-ukrayiny-veresen-2025-roku>

51.Український інститут майбутнього (2019). *Україна 2030E – країна з розвинутою цифровою економікою*. <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>

52.Касумов Т. (2024). Маркетплейси в Україні в умовах цифрових метаморфоз: тренди, виклики та стратегічні орієнтири. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, № 6 (23), 64-78. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2024.6.7>

53.Маранчак М., Антонюк Т., Денисюк М. (2024). Стрибок у «червоний океан». *Форбс*, 22.10.2024. <https://forbes.ua/company/stribok-v-chervoniy-okean-chi-zmozhe-marketpleys-elektroniki-market-by-mono-konkuruvati-z-liderami-rinku-rozetka-comfy-foxtrot-22102024-24305>

54.Круп'яник А. (2023). Цифрова економіка України: основні фактори розвитку. *Вокс Україна*, 22.08.2023. <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytku>

55.Міністерство цифрової трансформації України (2024). *Звіт про стан цифрової інфраструктури*. <https://thedigital.gov.ua/news/regions/rezultati-tsifrovoyi-transformatsii-v-regionakh-ukraini-za-2024-rik>

56.Міністерство цифрової трансформації України (2024) *Цифрова та III-грамотність в Україні*. <https://osvita.diia.gov.ua/uploads/3/16239-povna-doslidzenna-cifrovoyi-ta-si-gramotnosti-v-ukraini-2025-pptx-pptx.pdf>